

אמונה (1)

אמונה: פירוש

לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל למעלה ולמטה ובד' רוחות העולם, דכתיב "אנכי ה' אלוקיך" וכתיב "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד", ודרשו רבותינו: "אין עוד" אפילו באוויר. לידע פירוש לאפוקי מן הפילוסופים שאומרים שהעולם נוהג במזל מאליו ואין לו מנהיג ואפילו קריעת ים סוף ויציאת מצרים וכל הנפלאות שנעשו במזל נעשו ויש לנו להאמין כי שקר הם דוברים. אכן הקב"ה מנהיג את העולם ברוח פיו והוא הוציאנו ממצרים ואין אדם נוקף אצבע למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה שנאמר "מה' מצעדי גבר כוננו" ובה תלוי מה שאמרו חכמים ששואלין לו לאדם לאחר מיתה בעת דינו: ציפית לישועה, והיכן כתובה מצווה זאת? אלא שמע מנא בזה תלוי שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים שנאמר "אנכי ה' אלקיך וגו'" כך יש לנו להאמין שיוציאנו ויקבצנו מבין הגויים שנאמר "ושב וקבצך מכל וגו'"

סמ"ק

צדיק באמונתו יחיה

הנה **אחז"ל** (מכות כד.) בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר: "**וצדיק באמונתו יחיה**", דהיינו שראה ברוח הקודש קודשו שבאחרית הימים תלוי עיקר קיום התורה רק באמונה. שאם האמונה ביסודות התורה היא חזקה, תתקיים התורה כולה, ואם העיקר הזה יתרופף ח"ו, אז כל קיום התורה תתרופף.

והנה, עד היום אמונת קדושת חוקי התורה היה נשרש בלב ישראל איש ואשה, הכל ידעו כי ה' אלוקי השמים צוה והזהיר לנו על קיום התורה, וגילה לנו שחיי נפשנו בעולם הנצח תלוי בזה. כי אמונתנו הקדושה הנחילנו אבותינו שנחלוה מאבותם ואבותם מאבותם דור דור עד דור הראשון שהיו שישים ריבוא אנשים בעלי דעת ותבונה, שפחות שבנשיהם היה גדול מיחזקאל הנביא, כמו שאמרו חז"ל והעתיקו **הרמב"ם**, שעמדו בהר סיני וראו בעיניהם כאשר נגלה להם הש"י מן השמים ודיבר עמם פנים בפנים. והזהיר להם על התורה הזאת לשמור ולקיים כי היא חיינו ואשרנו אם נקיים חוקותיה. ואם נעבור עליה מרה תהיה אחריתנו ח"ו, כי ה' אלוקינו לא ישא פנים ולא יקח שוחד. ובכח האמונה הטהורה הזאת היה נשמר ונעשה כל חוקי התורה ומצותיה כדין, דור אחר דור עד דור אחרון.

תפן חיים בספרו "טהרת ישראל"

עיקר האמונה מתבטאת בתפילה ובטחון

"אמונה ובטחון" הוא מהנושאים היסודיים והעמוקים ביותר, וכפי שכתב **הרמח"ל** בהקדמתו ל"מסילת ישרים", שדוקא הדברים היסודיים והמפורסמים, כפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמיתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאוד והשכחה רבה. לכן נעלה כאן כמה נקודות כשהמטרה היא להגיע לאיזו הבנה המעשי של סוגיא זו. ענין האמונה בכלל, והשייכות שלנו להשי"ת, מתבטאים בכמה מישורים: אמונה, אהבה, יראה, וכמו כן בתפילה. כל אלו הן מהסוגיות שבלב, והחלק היותר מעשי של אמונה מתבטא בעיקר בתפילה. אדם שיודע שיש בורא עולם, מדבר אתו וסומך עליו. והנה כולנו מאמינים ויודעים שיש השי"ת. בענין זה לא קיים מצב של "מצות אנשים מלומדה", כי במציאות, מי שבלבו אינו מאמין, ברור מעל לכל ספק שהוא יפסיק לנהוג כיהודי שומר תורה ומצוות. לא תמיד הוא ישליך את הכיפה מעל ראשו מיד. ההתדרדרות עשויה לקחת אפילו שנה ושנתיים, אבל בסופו של דבר מי שאינו מאמין מגיע לדיוטא התחתונה! יהודי שהוא שומר שבת ולומד תורה, אין זה אלא משום שעמוק עמוק בתוך תת ההכרה שלו יודע שיש השי"ת. השאלה היא רק כמה גדולה אותה אמונה בהשי"ת הנמצאת עמוק בתוך תת ההכרה שלנו. בדיקת דרגתו בענין זה היא בעיקר בתפילה ובטחון. והאמת היא, שמהתבוננות במצבנו במידת בטחון עולה לנו תמונה עגומה מאוד בכל נושא האמונה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "שערי האמונה"

עיקר מצות האמונה, החיוב להאמין גם בניגוד לשכל

אין צורך בחכמה יתירה כדי להאמין שהקב"ה ברא שמים וארץ, אומר הגר"י **ניימן זצ"ל** במאמר על הפסוק "א-ל אמונה ואין עוול" (דברים לב. ד) בספרו "דרכי מוסר", כי השכל הפשוט מחייב להאמין בזה. הדרגה הגדולה באמונה היא להאמין בה' כאשר רואים דברים המנוגדים לשכל והמעוררים קושיות חמורות על הנהגת ה' יתברך. זהו נסיון אמיתי באמונה.

אם יש לאדם תמיהות, והוא מתעלם מהן לחלוטין ומאמין בה', מתוך הכרה שלא יתכן שהנברא יבין את בוראו, זוהי המדרגה הגדולה ביותר באמונה דבר זה נרמז כאן בפסוק. האמונה האמיתית היא זו שאומרת "אין עוול", אף על פי שלמראה עניים אפשר לטעות ולחשוב שנעשה כאן עוול ח"ו. ויודעים דברי הגר"ח סאלוייציק זצ"ל בזה שאמר: חיוב האמונה מתחיל במקום שכלה שכל האדם.

ספר "לקח טוב פרקי אמונה ונחמה"

להנחתם. וכן בברכת הנהנין בין הברכה לאכילה, ולכתחילה לא יענה עד שיבלע מעט. ואפילו אמן על אותו סוג ברכה אסור. וכן אסור לענות אמן יהא שמיה רבא וקדושה. ובדיעבד אם ענה קודם שהתחיל במצוה או באכילה, הוי הפסק וחוזר ומברך. ויש מי שכתב שאם ענה אמן על אותו סוג ברכה, לא יחזור ויברך. ובברכת הנהנין, אם הפסיק אחר שטעם קצת, אפילו לא בלע, אין צריך לחזור ולברך. אבל אם עדיין לא בלע מהמאכל בפועל, רק את הטעם שמצץ בפיו מן הלעיסה בלבד, לא יענה אמן, מ"מ אם ענה אמן, אינו צריך שוב לברך.

ספר "נוטרי אמן"

פתגם: חסד ואמת אל יעזובך קשרם על גרגרותיך, כתבם על לוח לך.
משלי

חקירה: העלם אחד על שני זיתי חלב

חייב רק קרבן אחד, משום שהוא כשגגה אחת, כאילו שאכל את שניהם בבת אחת ממש, או שחייב שני קרבנות, ונפטר בקרבן אחד (אפיקי ים ח"ב ה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שמחת אב ותוגת אם

רב בישראל הסביר את הפסוק במשלי: "בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו". לכאורה נשאלת השאלה, מה ראה שלמה המלך לייחס את הבן החכם לאביו ואת הבן הכסיל לאמו, ולא להיפך? ברם, חכמינו אמרו: "ברא כרעא דאבוה", הבן דומה בתכונות אופיו לאביו, ולכן בן חכם הוא שמחת אביו, כי הוא מעיד עליו שגם הוא חכם, אבל בן כסיל מעיד על אביו שגם הוא כסיל, וזוהי, איפוא תוגה גדולה לאם, שיש לה שני כסילים בביתה!....

ספר "חד וחלק"

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קאריין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זרהה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צירלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. לינה רחל בת מיה.

אין לאבד את התקוה בכל מצב

כתב הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו "אור יחזקאל, אמונה": שלא להתייאש בכל מצב שהוא. אפילו כאשר מדובר בחולה אנוש, אשר להערכת הרופאים אין רפואה למכתו, אין לאבד את התקוה. על כגון דא הורונו חז"ל: אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים. (ברכות י). רק בקשותיו צריכות להיות ביתר שאת כדי שיזכה לרחמים מרובים אלו. בספר "לקח טוב, אמונה ונחמה" הוסיף: יסודם של דברים היא החובה להאמין שאין שום דבר שנבצר מהקב"ה לעשותו. האדם חייב לדעת שאין בבריאה חוק וטבע, ושאינן לסיבות למינהן אחיזה במציאות, אלא הכל נעשה על פי רצונו יתברך.

"אור יחזקאל, אמונה", "לקח טוב, אמונה ונחמה"

שורש כל השורשים היא האמונה בה'

שורש כל השורשים היא האמונה בה' בגדר השלימות, והיינו שיאמין באמונה שלימה ויתחזק שכן היא האמת הברורה בלי פקפוק כלל, ובין מה שנעשה כבר בעולם לכל הברואים ובין מה שנעשה כעת בעולם, ובין מה שיעשה לעתיד בעולם, הכל ברצון ה' יתברך. לאפוקי שישנם אנשים אף שבכללות הם מאמינים בה', אך אמונתם רפה ואיננה בגדר השלימות.

וכמו שמצינו בקרא כשבאו משה ואהרן וזקני העם אל בני ישראל במצרים ויעשו האותות לעיניהם כתיב: "ויאמן העם וכו'..." וכאשר יצאו ממצרים ועברו את הים בחרבה כתיב: "וירא ישראל את היד הגדולה וכו'...ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ולכאורה יפלא הלא כתיב מקודם: "ויאמן העם", ומהו עוד: "ויאמינו בה'". אלא הכוונה, מתחילה לא היתה אמונתם כל כך בגדר השלימות, כדאיתא במדרש שגם הזקנים כשבאו לפלטרין של פרעה נסוגו אחור ושבנו לביתם, ונכנסו רק משה ואהרן לבדם אל פרעה, אך אחר כך כשראו את כל הניסים שנעשו להם במצרים ועל הים, כתיב: "ויאמינו בה'", שאז נתחזקו אמונתם בגדר השלימות.

חפץ חיים בספרו "זכור למרים"

עצה לחיזוק האמונה

העצה היעוצה שתתחזק האמונה בלב האדם הוא, שילמוד פרשת השבוע בכל שבוע עם פירוש רש"י, וידקדק ויעיין בהם היטב, וכדכתיב: "והאזנת למצותיו" ופירש"י: תטה אזנים לדקדק בהם. לאפוקי אם קורא אותם רק מהשפה ולחוץ, וכן ילמוד ויעסוק תדיר בדברי הנביאים וכתובים, ומהם יראה כי הקב"ה הוא משגיח על כל העולם כולו ולתת לאיש כפעלו.

חפץ חיים בספרו "זכור למרים"

הלכה: הפסק בעניית אמן בין הברכה למצוה

אסור למברך ברכה לענות אמן על ברכת אחרים בין גמר ברכתו לקיום המצוה, כגון בין ברכת תפילין

